

Reflekterende artikel 2x

Kunstig intelligens – ChatGPT

Elevtid: 6 timer

Afleveringsfrist: 5. september

Reflekterende artikel - Kunstig intelligens – ChatGPT

Skriv en reflekterende artikel, hvor du undersøger muligheder og begrænsninger i et liv med kunstig intelligens. I din undersøgelse skal du inddrage mindst to tekster og særligt fokusere på:

- At reflektere over, hvilke muligheder og begrænsninger et liv med kunstig intelligens giver. Tag udgangspunkt i artiklen "Ny robot kan skrive som et menneske", 6. februar 2023, Jyllands-Posten (tekst 1), og/eller "100 år med robotter: De overtog det manuelle arbejde. Vil de også overtage pseudoarbejdet?", 4. september 2021, Information (tekst 2)
- At inddrage mindst en af de øvrige tekster fra forløbet: "Hvorfor kigger du på mig hvem er du", Lone Hørslev, 2021 og/eller Verdenshjertet, af Viggo Bjerring, 2021.
- At skrive dialogisk og reflekterende med en personlig stemme, der forholder sig til både emnet og til din egen tanke- og skriveproces.

Omfang af din artikel: tre-fire normalsider a 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum).

5

10

15

Tekst 1

20 Ny robot kan skrive som et menneske - kan vi stadig stole på elevernes 25 karakterer?

MORTEN VESTERGAARD, 6. februar 2023, Jyllands-Posten.

INDBLIK Eleverne i 2. V på Egå Gymnasium har allerede taget chatrobotten ChatGPT i brug i de fleste fag. Den kan skrive hjemmeopgaver, rette sprog og endda hjælpe med at forberede næste dags timer. Jyllands-Posten var med, da klassen sammen med deres lærer testede, om den kunne analysere en novelle. Ifølge lærere, rektorer og eksperter udfordrer chatrobotten hele grundlaget for en uddannelse.

30 *Lærer Lone Thoft afprøver sammen med 2. V på Egå Gymnasium, hvad chatrobotten ChatGPT kan sige om en novelle af Raymond Carver. Foto: Casper Dalhoff*

Fremtiden er ankommet til Egå Gymnasium.

Der er engelsk i 2. V, og eleverne sidder med deres bærbare computere, mens de skriver spørgsmål for at få chatrobotten ChatGPT til at svare på spørgsmål om dagens tekst, Raymond Carvernovellen "Why don't you dance?". Den første halvdel af dagens engelsktid er sat af til at finde ud af, hvad chatrobotten kan, og - skal det vise sig - hvad den ikke kan.

Det er kun to måneder siden, at chatrobotten ChatGPT fra firmaet OpenAI blev tilgængelig, og fra både eksperter, lærere og rektorer lyder det allerede, at den kommer til at forandre det danske uddannelsessystem. Chatrobotten er en kunstigt intelligent digital robot, der kan svare på spørgsmål og gå i dialog med brugere på samme måde som Siri-funktionen på en iPhone - blot meget mere avanceret. ChatGPT kan skrive lange tekster for dig, f. eks. en engelsk stil eller en skriftlig eksamensopgave, hvis man er elev i 2. g på et gymnasium.

Børne- og Undervisningsministeriet oplyser, at det ikke er tilladt at bruge ChatGPT til afgangsprøver eller eksaminer, da en prøvebesvarelse skal være »selvstændig og elevens egen«. »Hvis en chatrobot enten bidrager til eller leverer hele elevens besvarelse, er der ikke længere tale om en selvstændig besvarelse.« Fra Henrik Nevers, rektor på Roskilde Gymnasium og formand for Danske Gymnasier, lyder det, at man skal tage chatrobotten meget alvorligt: »Ministeriet bliver nødt til at sætte nogle kompetente mennesker sammen til at se på denne udfordring. Chatrobotten kræver, at vi gentænker undervisningen og selve læringen. Vi må spørge os selv, hvad det præcist er, eleverne skal kunne. Det er jo vanvittigt, at lærere på gymnasierne kommer til at bruge tid på at sidde og rette tekster, som er skrevet af en computer.«

Tomas Kepler, formand for Gymnasieskolernes Lærerforening, mener også, at man bliver nødt til at overveje at ændre eksamensformerne på gymnasierne, efter at chatrobotten er blevet tilgængelig. »Den enkelte får et falsk billede af sine egne evner, og principperne for at blive optaget på en videregående uddannelse bliver undergravet, når nogle elever snyder ved at bruge chatrobotten. Vi kan ikke længere stole på, at karaktererne beskriver elevernes selvstændige faglige standpunkt,« siger han, som dog er mere bekymret for den måde, chatrobotten på længere sigt vil forandre gymnasierne. »Den virkelige trussel handler om, hvordan vi kan sikre, at vi opfylder vores formål, så mennesker bliver klogere og mere dannede på gymnasierne, når de nu bliver bildt ind, at de kan udlicitere en del af tænkearbejdet til en computer. Det handler om, hvad vi vil med en uddannelse,« siger lærerformanden. Han argumenterer for, at hvis man ikke længere selv behøver at skrive de dele af en opgave, hvor man f.eks. redegør for en historisk udvikling, oparbejder man ikke lige så godt evnen til kritisk tænkning, og man får ikke et overblik over stoffet. Derfor bliver man ifølge Kepler nødt til at se på, hvordan vi kan udvikle nye former for skriftlighed - måske ved, at eleverne sidder på skolen og skriver sammen med andre. »Det er mere end et kvantespring for os. Det er farligt på en helt ny måde. Teknologien i chatrobotten er givetvis en vej til mange typer effektiviseringer, hvor gevinsterne forhåbentlig kan tilfalde os alle. Men når det gælder undervisning og opbygningen af unge menneskers kompetencer, er jeg bekymret. Vi skal tage det her ekstremt alvorligt,« siger Tomas Kepler, som erkender, at det måske er for sent at gøre noget til eksamenerne til sommer: »Ministeriet har tidligere arbejdet med at kunne monitorere elevernes aktiviteter under en eksamen. Det bør man overveje at indføre i denne situation.«

I 2. V på Egå Gymnasium forsøger eleverne og lærer Lone Pløger Thoft sig med spørgsmål til chatrobotten.

Spørgsmålet "hvad kan du fortælle mig om Raymond Carvers forfatterskab?" giver gode, brugbare svar. Men der grines i lokalet, da eleverne læser robotens svar på, hvorfor en ældre mand i
75 novellen bærer alle møbler ud i haven. Den har heller ikke noget klart svar på, hvad det tv, som er centralt i handlingen, kan være et symbol på. Robotten skrev konklusionen I en pause forklarer eleverne, at de allerede har brugt chatrobotten i de fleste fag - f.eks. tysk, religion og endda i matematik. Og ja, den kan skrive en opgave, som man kan aflevere i gymnasiet, siger en elev, som ikke ønsker sit navn i avisen. Nogle fortæller, at de selv skrev det meste af en opgave, som de
80 kopierede ind i chatrobotten, og bad den skrive en konklusion. Og den blev overraskende god og velskrevet. Andre har sat afsnit fra deres selvskrivne opgave ind i chatrobotten og bedt den om at forbedre sproget eller rette formelle fejl. Det kunne den i høj grad også. Generelt er elevernes erfaringer, at robotten i hvert fald kan hjælpe med det at forbedre sproget.

Christine Biilmann og Johan Fuglsang Ruge taler om, at de regner med at bruge chatrobotten i det
85 daglige til at forberede sig til undervisningen. »Hvis man er lidt træt en søndag aften og skal forberede sig, kan man jo spørge robotten, om den kan lave en analyse af den tekst, vi skal tale om næste dag i engelsk. Så har man noget, man kan sige i timen. Der kan den hjælpe dig på vej,« siger Johan Fuglsang Ruge. De vurderer ikke, at chatrobotten er til meget hjælp, hvis ikke man har læst og tænkt over teksten i f.eks. engelsk - for så kan man ikke stille robotten relevante spørgsmål.
90 Desuden har de allerede konstateret, at man ikke altid kan stole på, at det, som chatrobotten svarer, faktisk også er korrekt. Og så er der de skriftlige afleveringer. Christine Biilmann siger: »For nylig skulle jeg skrive om gini-koefficienten i en opgave. Da satte jeg mig ned og læste om det i nogle bøger, inden jeg skrev. Det kunne jeg jo have fået chatrobotten til. Men jeg kommer ikke til at gøre det, for det er at snyde. Lærerne kan jo også se, hvis vores afleveringer pludselig bliver meget
95 bedre og er helt uden fejl.«

It-ekspert Preben Mejer kalder ChatGPT for en tredje techbølge: »Vi har ikke set noget lignende før. Først fik vi pc'en, så kom internettet. Nu er vi i den tredje bølge med AI, kunstig intelligens, og her har vi fået en chatrobot, der kan skrive supertekster for os,« siger han. Har gymnasier og universiteter grund til at være bekymrede for chatrobotten? »De bliver i hvert fald nødt til at
100 forholde sig til chatrobotten, på samme måde som de forholdt sig til internettet og Google, da det dukkede op. De har fået en ny superkraft og et nyt værktøj. Det skal de da bruge frem for at forbyde det, men det kan godt være, at eksamenerne bliver nødt til at ændre karakter, så der f.eks. er flere mundtlige eksamener, mere gruppearbejde, eller at man får et kvarter til at formulere et abstrakt med håndskrift inden en mundtlig eksamen,« siger Preben Mejer, som vurderer, at man
105 skal kigge meget grundigt efter for at se, om en tekst er skrevet af et menneske eller af chatrobotten.

En grundig analyse vil dog vise, at robotten skriver mere jævnt end et menneske.

Ekspert er imod forbud Jeppe Bundsgaard, professor på DPU, Aarhus Universitet, mener ikke, at man bør forbyde chatrobotten på skoler og uddannelser, for eleverne vil alligevel bruge den. »Hvis
110 chatrobotten kan løse en opgave på en uddannelse, vil jeg sige, at der er noget galt med opgaven

og med det, som man værdsætter på uddannelsen. Uddannelse handler også om læring og at mestre noget, ikke kun om at producere en tekst, som kan blive godkendt. Og hvis man kan forberede sig til undervisningen ved at stille spørgsmål til chatrobotten, vil jeg mene, at man bør lave undervisningen om, så det ikke kun er reproduktion af viden.«

115 **Stemningen forandrer sig, og det samme gør den måde, eleverne taler om teksten.**

I den anden halvdel af engelsktimen på Egå Gymnasium lægger eleverne deres bærbare computere væk og sætter sig i en cirkel midt i rummet med hver deres print af dagens Raymond Carver-novelle. Nu skal der analyseres og fortolkes på gammeldags manér. Lærer Lone Pløger Thoft stiller spørgsmål, f.eks. om, hvordan man skal forstå det der tv, som kæresteparret ser på i tavshed, og som chatrobotten ikke kunne hjælpe med. Flere af eleverne indleder deres svar med: »Måske kan man se det som,« eller »det kan være, at det handler om« - og de kommenterer hinandens bud hen over gulvet. Tv-kiggeriet er et symbol på parrets forhold, lyder flere bud, og som Lone Pløger Thoft bemærker, er chatbotter måske endnu ikke så gode til at beskrive minimalistisk litteratur, hvor meget af meningen skal findes under tekstens overflade.

125 **»Den her klasse er så meget bedre end den robot,« konkluderer hun efter timen.**

Men du mener alligevel, at robotten kommer til at forandre gymnasiet? »Ja, vi kommer til at ændre undervisningen, opgaveskrivning og eksamener. Jeg har bare endnu ikke noget klart billede af, hvad chatrobotten faktisk kan, eller hvad den kommer til at kunne i fremtiden. Men jeg har valgt at gå ind i det sammen med eleverne, så vi kan prøve os frem i fællesskab. Vores opgave som skole er at lære eleverne den kritiske sans og de spørgsmål, der skal til for at kunne bruge kunstig intelligens konstruktivt.« Det har ikke været muligt at få et interview med børne- og undervisningsminister Mattias Tesfaye (S) om, hvorvidt der er planer om at ændre afgangsprøver og eksamener i folkeskolen og gymnasiet til sommer pga. chatrobotten ChatGPT.

135 Kilde: <https://jyllands-posten.dk/indland/ECE14914234/ny-robot-kan-skrive-som-et-menneske-kan-vi-stadig-stole-paa-elevenes-karakterer/>

Tekst 2

Satire:

140 **100 år med robotter: De overtog det manuelle arbejde. Vil de også overtage pseudoarbejdet?**

4. september 2021 Information.dk 951 ord Id: e86dfbdf

145 *For 100 år siden blev ordet robot for første gang introduceret i vores sprog af en tjekkisk kunstner. Siden har man talt om, at robotterne kommer og tager vores job. Det er ikke en rar tanke. Men vi er først for alvor på spanden, når de også overtager vores pseudoarbejde. Her er fem scenarier fra en snarlig fremtid.*

For 100 år siden blev ordet robot en del af vores sprog.

150 Det blev opfundet af den tjekkiske kunstner Josef Capek og populariseret i et skuespil af hans bror, Karel Capeks, i 1921, hvor det blev brugt om nogle druider, som stod på scenen med fraværende blikke og stive led.

Siden er det gået stærkt.

155 Robotterne er trådt ned fra scenen og ud på arbejdsmarkedet, hvor de har overtaget mange arbejdsfunktioner, ikke mindst i industrien og landbruget. En række brancher er dog ikke blevet ramt, herunder det uproduktive skrivebordsarbejde, det såkaldte pseudoarbejde. Indtil nu.

160 Her kommer fem scenarier fra en ikke så fjern fremtid:

Robotterne lærer at holde et møde uden at komme frem til noget

165 Som mennesker falder det os naturligt at deltage i møder, hvor vi taler og taler uden nødvendigvis at komme frem til noget konkret. Sådan er møder bare. Måske siger folk noget alene for at høre sig selv tale. Det ville de færreste robotter gøre. De er meget mere målrettede, faktisk er hver enkelt af deres handlinger styret af et bestemt mål: Kør frem. Løft genstanden. Monter skrue. Bak. Aktiver blinklys. De er, som art betragtet, no bullshit -typer.

170 I mange år har vi mennesker derfor haft vores lange, ufokuserede, resultatløse og hyggelige møder for os selv. Men med udviklingen inden for kunstig intelligens er den tid ved at være slut, og inden for de kommende år vil vi formentlig se de første prototyper på mellemliderrobotter sidde omkring et mødebord med hver deres croissant, mens de taler i øst og vest og bruger ord som agil og key performance index.

175 **Robotterne lærer at lave en overspringshandling**

Det kan lyde underligt for os mennesker, men det er virkelig svært for en robot at lave en overspringshandling. Den ved slet ikke, hvad det er. Den begynder på en opgave fra begyndelsen og fortsætter, indtil den er løst. Hvorfor skulle den tjekke Facebook undervejs? For det første er der ikke andre robotter på de sociale medier, og for det andet har mange robotter selv forbindelse til internettet og ville derfor vide, hvis der skete noget vigtigt.

180

Men hvad med i fremtiden? I takt med at kunstig intelligens nærmer sig den menneskelige, vil intelligente robotter tilegne sig vores viden og vaner - men også nogle af vores uvaner! De vil overspringshandle og slippe en stille vind på kontoret. Måske vil de se deres snit til at bruge virksomhedens printer til at udskrive private fødselsdagsinvitationer. I det hele taget bliver de mere som os. Og det er netop problemet.

185

Robotterne lærer at arbejde som udviklingskonsulenter

190

195

I mange år har robotterne arbejdet i produktionsleddet. De har svejset i industrien og hjulpet til i landbruget. De fleste robotter ville undre sig, hvis de en dag fik besked på at »understøtte og udvikle en organisation« eller »facilitere en proces«. Hvad betyder det? ville de tænke. Men det skal man ikke tænke så meget på. For eksempel handler facilitering af processer ofte bare om at booke et mødelokale, stille noget kildevand frem og lægge noget karton i forskellige farver og nogle tuscher frem på bordene. Så er processen, for eksempel en strategidag, faciliteret. Sådanne praktiske opgaver er en smal sag for en robot - selv dem med ganske få RAM og en ældre processor ville faktisk kunne udføre dem.

200

Det ligger i robotternes natur at få noget fra hånden. Skal der for eksempel monteres en sidedør på en personbil, er det lige en opgave for en robot. Derfor har de mest udsatte arbejdsfunktioner i mange år været de manuelle, ikke mindst i bilproduktionen, mens såkaldt vidensarbejde har været fredet. Funktionærerne har siddet trygt og godt bag deres computerskærme uden frygt for at miste deres stillinger.

205

210

Men lad os tage et klassisk eksempel på pseudoarbejde: evalueringsrapporten. Det er for mange mellemledere vigtigt at få den skrevet, selv om den ofte ikke bliver læst, og der er mange tusinde mennesker i Danmark beskæftiget med at skrive den slags rapporter. Robotter vil kunne udføre dette arbejde hurtigere og mere effektivt end de fleste. Uden at brokke sig. Nu tænker du nok: Men ved en robot overhovedet, hvordan man skriver en ordentlig evalueringsrapport? Det gør de fleste nok ikke, men det gør faktisk ikke så meget, for den bliver jo alligevel ikke læst.

Robotterne lærer at deltage i en lang mailtråd

215

Mange kender det fra deres arbejde: Der kan gå timer i løbet af en dag med at svare på mails og mødeindkaldelser. Før i tiden gik man bare i gang. Godmorgen! Så i gang. Sådanne er det ikke i dag. Tag for eksempel den elektroniske kommunikation i forbindelse med et møde. Der skal bookes et mødelokale og sendes en mødeindkaldelse, rundsendes en dagsorden, og hver enkelt deltager skal svare på det hele. Måske har nogen en kommentar til dagsordenen. Så ændrer vi og rundsender igen. Måske vil en anden have datoen for mødet flyttet. Så begynder det hele forfra.

220

Dette arbejde har vi mennesker i årevis haft for os selv, men med tiden vil robotterne overtage din indbakke. I virkeligheden er de der allerede. Måske har du oplevet at få et forslag til et svar på en mail: »Jeg deltager gerne på mødet« eller »Tak for mail. Det kigger jeg på«. Det er skrevet af en robot. Det virker uskyldigt, men når robotterne med tiden bliver bedre til at skrive mails og måske selv sender dem, og når den lærer lingoen på kontoret og sender sjove gifs til kollegerne, så sidder du tilbage med en helt tom indbakke. Og måske med et lidt tommere liv.

225